

Prijzen in de kinderopvang 2015

Een brochure voor ouders en oudercommissies

Augustus 2014

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Informatie voor ouders en oudercommissies	4
2. De opbouw van de prijs	6
2.1. <i>Dagopvang en buitenschoolse opvang</i>	6
2.2. <i>Gastouderopvang</i>	8
3. Argumenten voor een prijswijziging	10
3.1. <i>Argumenten van de ondernemer om de prijs te wijzigen</i>	10
3.2. <i>Verklaring (bovenmatige) prijsstijging</i>	12
4. Het adviesrecht van de (centrale) oudercommissie	13
4.1. <i>Het adviesrecht</i>	13
4.2. <i>Klachtencommissies voor oudercommissies</i>	14
5. Wat doet BOInK?	18

Inleiding

Ieder jaar hebben veel ouders en oudercommissies vragen over de prijs(stijgingen) van kinderopvang. Ondanks de weerbarstige praktijk wil BOInK met deze brochure ouders en oudercommissieleden een handvat bieden bij de beoordeling van de prijs voor kinderopvang. Daarnaast geven wij u inzicht in de manier waarop prijzen in de kinderopvang zijn opgebouwd en in de argumenten die ten grondslag kunnen liggen aan een prijsverhoging.

Sinds de invoering van de Wet kinderopvang (2005) heeft de oudercommissie wettelijk adviesrecht op prijswijzigingen. Wij constateren echter al enkele jaren dat het adviesrecht op prijswijzigingen (en openingstijden) nauwelijks werkt. Wil een oudercommissie een voorgestelde prijsverhoging goed onderbouwd kunnen beoordelen, dan vraagt dat om een verregaand inzicht in financiën en bedrijfsvoering. Ondernemers beschouwen de informatie al zeer vertrouwelijk en zijn huiverig om daarin inzicht te geven. Dit is begrijpelijk, maar voor de oudercommissies is het ontbreken ervan bijna ondoenlijk voor de uitvoering van het adviesrecht op de prijs. Ook gaan veel ondernemers niet in op het advies van een oudercommissie; het wordt vaak zonder goede onderbouwing aan de kant geschoven.

Wij constateren eveneens onverklaarbare prijsverschillen tussen de ondernemers. Met inachtneming van alle componenten die de uurprijs bepalen, blijken sommige ondernemers veel duurder te zijn dan collega's in vergelijkbare omstandigheden.

Voorafgaande aan het adviestraject prijswijziging adviseren wij oudercommissies een goede afweging te maken tussen de tijd en energie die ze aan een dergelijk adviestraject besteden en de te verwachten resultaten. Soms kan het beter zijn om zich actief te richten op de verbetering van de pedagogische kwaliteit. Oudercommissies die deze keuze maken, verwijzen we naar de informatie en brochures op onze [website](#).

De sector kinderopvang verkeert momenteel in zwaar weer en veel ondernemers hebben moeite hun hoofd boven water te houden. Per 2014 worden geen nieuwe bezuinigingen doorgevoerd, maar worden voorgaande bezuinigingen ook niet teruggedraaid. Actuele informatie kunt u vinden op onze website: <http://www.boink.info/>.

1. Informatie voor ouders en oudercommissies

De sector kinderopvang

De Wet kinderopvang is sinds 2005 van kracht. Ondernemers in de kinderopvang opereren in een vrije markt. Een ondernemer bepaalt zijn uurprijs, rekening houdend met een aantal kwaliteitskenmerken die de wet en regelgeving stellen. Deze kenmerken zijn bijvoorbeeld de beroepskracht-kindratio, de maximale groepsgrootte en de opleiding van de pedagogisch medewerkers. Goede kinderopvang kent een behoorlijke prijs. Oudercommissies hebben een wettelijk adviesrecht over prijswijzigingen. Wij adviseren individuele ouders om altijd bij de (centrale) oudercommissie te informeren of zij gebruik heeft gemaakt van het adviesrecht op prijswijzigingen en welk resultaat dit heeft opgeleverd. Meer informatie over het adviesrecht vindt u in hoofdstuk 3. Uitgebreide informatie over de Wet kinderopvang is te vinden op onze [website](#).

Contract

De prijs van de opvang wordt in een overeenkomst tussen ouders en een kinderopvangorganisatie vastgelegd. Uit het aanbod in het contract moet blijken welke dienst wordt geleverd en hoe er wordt omgegaan met wijzigingen in de dienstverlening. Met de ondertekening van het contract gaat de ouder akkoord met het beschreven aanbod, de leveringsvoorwaarden, de geboden kwaliteit en de prijs die wordt gevraagd door de kinderopvangorganisatie.

Indien een kinderopvangorganisatie is aangesloten bij Brancheorganisatie Kinderopvang gelden de branche Algemene Voorwaarden (AV). Deze AV bieden een ondernemer de gelegenheid om eenzijdig de uurprijs te verhogen. In de AV staat daarnaast dat ouders tijdig over prijswijzigingen geïnformeerd moeten worden. Hierbij kunt u zich beroepen op [de Wet van Dam](#). Andere contractwijzigingen mag een ondernemer niet zomaar doorvoeren. Het is mogelijk dat ouders ieder jaar een brief ontvangen met de nieuwe uurprijs, maar het komt ook voor dat ouders ieder jaar een geheel nieuw contract krijgen. Wij adviseren ouders er in dit geval op te letten dat in het nieuwe contract geen andere zaken zijn aangepast, zoals het aantal opvanguren. Wanneer het contract wel op andere vlakken eenzijdig is gewijzigd, kunt u hierover schriftelijk klagen bij [de Geschillencommissie](#).

Indien een kinderopvangorganisatie niet is aangesloten bij Brancheorganisatie Kinderopvang kunnen ouders de voorwaarden voor een prijswijziging terugvinden in hun contract en bijbehorende leveringsvoorwaarden. Met een klacht over het wijzigen van diensten kunt u terecht bij de klachtinstantie waarbij de kinderopvangorganisatie is aangesloten. Welke instantie dit is kunt u vinden in het klachtenreglement van de organisatie.

Wij hebben de brochure 'Ouders en contracten' ontwikkeld om ouders te ondersteunen bij het beoordelen van een contract. Deze brochure is voor leden digitaal verkrijgbaar via onze [website](#). Ook kunt u op onze website [meer informatie](#) vinden over hoe om te gaan met klachten.

Komt het aantal uren overeen met het aantal uren dat u daadwerkelijk afneemt?

Ouders betalen doorgaans niet enkel voor de uren wanneer het kind daadwerkelijk op het kindercentrum is. Er wordt betaald voor de aangeboden uren in het contract. Het is gebruikelijk om hiervoor de openingstijden van het kindercentrum te rekenen. Staat bijvoorbeeld in het contract dat het kind van 7.45 tot 18.00 uur gebracht kan worden, dan betalen ouders dus 10,25 uur x de uurprijs per dag. Dit is meestal ook het geval als het kind slechts van 10.00 tot 17.00 uur aanwezig is of als het een dag ziek is.

De perioden dat ouders met vakantie zijn en het kinderdagverblijf wel is geopend (en de (nationale) feestdagen en studiedagen waarop het kinderdagverblijf meestal gesloten is) worden doorgaans ook in rekening gebracht. Dit dient echter goed in het contract te zijn opgenomen. De uren waarop een kindercentrum gesloten is en opvang niet kan worden afgenomen (met uitzondering van feestdagen) worden dus niet meegerekend; bijvoorbeeld de periode tussen kerst en oud en nieuw.

Uurprijsberekening buitenschoolse opvang

De berekening van de uurprijs in de bso is voor ouders vaak onduidelijk. Er is geen model en elke organisatie heeft zijn eigen systeem. Dit heeft o.a. te maken met de verschillen in het aantal uren tijdens school- en vakantieweken en de korte en lange middagen tijdens schoolweken.

BOInK is uiteraard voorstander van een transparante uurprijsberekening in de bso. Wij horen echter met enige regelmaat van twijfelachtige constructies. Zo zijn er ondernemers die bijvoorbeeld de korte en lange middagen 'middelen'. Ouders betalen dan niet voor het daadwerkelijk aantal uren dat ze gebruiken op de dagen dat ze bso afnemen, maar een gemiddelde van het totaal aantal uren dat de bso in de gehele week open is. Ook wordt er vaak voorbereidingstijd gerekend. Er bestaat echter pas recht op kinderopvangtoeslag vanaf het moment dat kinderen van de vroegst sluitende school worden opgevangen.

Kinderopvangtoeslag en maximum te vergoeden uurtarief

Indien ouders in aanmerking komen voor de kinderopvangtoeslag (zie voor criteria www.toeslagen.nl) krijgen zij een bijdrage in de kosten van de geregistreerde kinderopvang waarvan zij gebruik maken. Op basis van het uurtarief en het inkomen van de ouder(s) verstrekt de Belastingdienst de kinderopvangtoeslag. De kinderopvangtoeslag is gebaseerd op een maximum uurtarief dat jaarlijks wordt vastgesteld door de overheid. Dit uurtarief wordt gepubliceerd op onze website.

Het gedeelte boven het maximum uurtarief komt niet voor kinderopvangtoeslag in aanmerking. Een kinderopvangorganisatie kan een hoger uurtarief hanteren, alleen brengt dat voor ouders extra kosten met zich mee. Gebruikmaken van deze 'duurdere' kinderopvang is een keuze die ouders zelf maken of een gevolg van het aanbod in een bepaalde omgeving.

Sinds 2007 zijn werkgevers verplicht om bij te dragen aan de kosten voor kinderopvang. Ouders die hier recht op hebben, krijgen deze bijdrage ook via de Belastingdienst uitbetaald in de kinderopvangtoeslag.

Betalingswijze

Het kan zijn dat de organisatie administratiekosten in rekening brengt wanneer u niet per automatische incasso betaalt. Hier mogen geen hoge kosten aan verbonden zijn.

In de kinderopvang komt het regelmatig voor dat ouders 'verplicht' worden om de kinderopvangtoeslag rechtstreeks door de Belastingdienst te laten overmaken aan het kinderopvangorganisatie. Het is niet mogelijk om ouders hiertoe te verplichten, omdat altijd verantwoordelijk blijven voor de ontvangen kinderopvangtoeslag. Dit geldt ook in het geval de kinderopvang het geld niet goed zou beheren of failliet gaat. Wij adviseren ouders de kinderopvangtoeslag altijd op de eigen bankrekening te laten storten.

2. De opbouw van de prijs

Om als oudercommissie een prijswijziging te kunnen beoordelen en goed advies te kunnen uitbrengen, is het noodzakelijk om te weten hoe de prijs is opgebouwd. Over het algemeen kun je zeggen dat kwalitatief goede kinderopvang een behoorlijke prijs kent. Kwalitatief goede kinderopvang vergt goed gekwalificeerd personeel en de loonkosten van het personeel bepalen een groot deel van de kostprijs van kinderopvang.

2.1. Dagopvang en buitenschoolse opvang

Factoren die de prijs o.a. bepalen:

- * Personeelskosten
- * Huisvesting
- * Bezettingsgraad
- * Kwaliteitsaspecten
- * Organisatiekosten
- * Activiteiten- en verzorgingskosten
- * Overige kosten

Personeelskosten

De dagelijkse openingstijden en het aantal weken per jaar dat het kindercentrum open is, bepalen de inzet van personeel en dus de personeelslasten. In het algemeen kan men stellen dat personeelslasten circa 70 tot 80 % van de kostprijs bepalen. Personele beloning is geregeld in de CAO Kinderopvang. Hierbij is de inschaling, welke mede afhankelijk is van de kwaliteit van de medewerker, van belang. Daarnaast dient rekening gehouden te worden met ziekteverzuim en vakantievervanging, mede met de eindejaarsuitkering (welke variabel kan zijn) en vakantiegeld. Hieronder valt ook de ondernemersbeloning, alsmede de kosten voor werving en selectie, kosten woon- en werkverkeer en de kosten voor deskundigheidsbevordering.

Een voorbeeld van het aantal in te zetten uren per groep, uitgaande van openingstijden van 10 uur per dag 5 dagen in de week, 52 weken per jaar. Hierbij gaan we er vanuit dat het eerste en het laatste uur 1 pedagogisch medewerker aanwezig is.

Netto benodigd aantal uren van 2 pedagogisch medewerkers	4.680
Vakantie-uren	421
Te vervangen ziekte-uren 6 %	<u>281</u>
Totaal aantal te voorziene uren	5.382

Een fulltime baan omvat 1.872 uur. Dit betekent dat voor een groep 2,875 pedagogisch medewerkers (2,875 fte) nodig zijn. Het gemiddelde ziekteverzuimpercentage bij een kinderopvangorganisatie is hierbij van wezenlijk belang. Deze berekening is uiteraard ook voor bso te maken. Personele lasten lopen altijd wat voor op een stijgende bezettingsgraad, om de groei mogelijk te maken.

Huisvesting

De huisvestingslasten kunnen sterk variëren en zijn dus mede een verklaring voor de verschillen in kostprijs. Hierbij dient ook de rentelast voor de lening, welke afgesloten is om de huisvesting te realiseren (aankoop, verbouw, ook van huurpanden) te worden meegerekend, alsmede de huishoudelijke dienst. In het algemeen kan men stellen dat huisvestingslasten circa 10 tot 15 % van de kostprijs bepalen. Dit zijn vaste kosten, onafhankelijk van de bezettingsgraad.

Bezettingsgraad

Als men een groep van 12 kindplaatsen heeft, zullen er nooit gedurende alle dagdelen ook daadwerkelijk 12 kinderen aanwezig zijn. Het gemiddelde aantal aanwezige kinderen gedeeld door de capaciteit vormt de bezettingsgraad. Hoe hoger de bezettingsgraad, des te lager de kostprijs uitvalt.

Kwaliteitsaspecten

Een kinderopvangorganisatie kan verschillende kwaliteitscriteria hanteren, bijvoorbeeld op het gebied van dienstverlening, scholing en inzet van personeel en huisvesting. Meer informatie over de kwaliteit van de opvang kunt u vinden op onze [website](#).

Organisatiekosten

Hieronder vallen een aantal posten, zoals: telefoon, kantoorbenodigdheden, verzendkosten, verzekeringen en automatisering alsmede accountantskosten en eventuele incassokosten. Deze kosten zijn lastig te bepalen en variëren sterk per organisatie. Er moet echter wel rekening mee worden gehouden.

Activiteiten- en verzorgingskosten

Deze kosten behelzen voeding, speelgoed, huishoudelijke artikelen, uitstapjes, festiviteiten en luiers. Duidelijk is dat deze prijzen afhankelijk zijn van de bezetting, maar ook van de leeftijdsindeling van de bezetting. Wat is bij de prijs inbegrepen en wat niet? De ene kinderopvangorganisatie verschaft luiers (indien nodig) en voeding, terwijl de andere organisatie dat niet doet en ouders vraagt dit vanuit huis mee te nemen. Ook de kosten voor eventuele uitstapjes zijn bij de ene organisatie wel en bij de andere niet opgenomen in de prijs.

Overige kosten

Niet alleen de kostprijs bepaalt de uurprijs die ouders betalen, maar de ondernemer moet ook financiële ruimte hebben om te investeren, onderhoud te plegen en om een buffer op te bouwen voor onvoorziene omstandigheden.

2.2. Gastouderopvang

In de praktijk lopen de werkzaamheden en kosten die door ouders betaald worden aan verschillende gastouderbureaus zeer uiteen. De kosten voor gastouderopvang bestaan doorgaans uit twee componenten: de kosten voor de dienstverlening van het gastouderbureau (vaak bemiddelingskosten genoemd) en de kosten voor de gastouder.

Sinds 1 januari 2010 lopen alle betalingen via het gastouderbureau (via de kassiersfunctie). Een gastouderbureau moet er in ieder geval voor zorgen dat er maandelijkse facturen zijn. Ouders geven per maand door hoeveel uur er daadwerkelijk opvang is geboden.

Soms ontvangt de ouder een factuur met een all-in prijs net als bij bijvoorbeeld een kinderdagverblijf, maar vaak zal het gastouderbureau een factuur verstrekken waarop beide delen apart vermeld zijn.

Gastouderbureaus behoren in de (verplichte) schriftelijke overeenkomsten die zij met ouders afsluiten een transparant beeld te geven van de kostenstructuur. Dit betekent dat in deze contracten duidelijk moet zijn wat ouders waarvoor aan het gastouderbureau betalen en welk deel van dat bedrag naar hun gastouder gaat.

Kosten van de gastouder

Meestal geeft het gastouderbureau een adviesprijs voor wat de opvang van de gastouder per uur kost. Dit is een bedrag per uur en per kind, met soms een korting voor tweede en volgende kinderen uit één gezin. Helemaal logisch is dit laatste niet, de gastouder moet immers van elk kind de luiers verschonen en dat wordt niet goedkoper als de kinderen uit 1 gezin komen. Sommige gastouderbureaus adviseren een andere prijs voor kinderen van 4-12 jaar, dan voor kinderen van 0-4 jaar. In de praktijk wordt deze adviesprijs meestal redelijk gevolgd, maar in principe blijft de uurprijs een afspraak tussen vraagouder en gastouder.

Er is ook vaak nog een toeslag voor voeding en andere bijkomende kosten. Bij het aangaan van een contract (als ouder) of bij het adviseren over de prijs (als oudercommissie) is het belangrijk om te controleren of deze kosten op de factuur vermeld staan. Voor de avonden en in het weekend wordt meestal een hoger bedrag geadviseerd. Soms is er ook een apart nachttarief.

Kosten van het gastouderbureau

De vergoeding aan het gastouderbureau is als volgt opgebouwd: kosten voor bemiddeling, begeleiding, administratieve taken, de scholing van gastouders, medewerkers in dienst van het gastouderbureau en al dan niet gegarandeerde achtervang bij ziekte van de gastouder. Gastouderbureaus berekenen deze kosten op verschillende manieren door aan de ouders: naar kind of gezin, eerste en volgende jaren opvang, eerste en volgende kinderen uit één gezin en met of zonder bemiddeling. Het bedrag dat betaald moet worden kan bestaan uit een vast bedrag per maand of jaar, een bedrag per uur opvang of een combinatie daarvan.

De oudercommissie kan zich afvragen voor welke werkzaamheden ouders willen betalen, oftewel welke diensten willen ouders eigenlijk afnemen van het gastouderbureau.

Bemiddeling

Het is logisch dat ouders betalen voor bemiddeling als het gastouderbureau zorgt voor totstandkoming van een koppeling. Maar is het ook logisch dat ouders na het eerste jaar van geslaagde of stabiele koppeling hier nog steeds voor betalen? Onderstaande (en andere) vragen kunt u aan het gastouderbureau stellen.

- Als er voor het eerste kind een koppeling tot stand is gekomen en het tweede of volgende kind kan bij dezelfde gastouder worden geplaatst, betalen ouders dan opnieuw voor bemiddeling?
- Als ouders zelf een gastouder hebben gevonden en die 'officieel' willen maken om in aanmerking te komen voor de kinderopvangtoeslag, betalen ouders dan toch nog voor bemiddeling?

Begeleiding

Tijdens de looptijd van de koppeling biedt een gastouderbureau begeleiding in de vorm van gesprekken over de voortgang en voor het oplossen van eventuele problemen. Als de kinderen uit één gezin bij één gastouder zijn ondergebracht, betekent dat voor het gastouderbureau één gesprek voor meerdere kinderen. Betekent dat korting voor het tweede en volgende kinderen?

Achtervang

De meeste gastouderbureaus beloven een inspanningsverplichting om bij ziekte van de gastouder voor achtervang te zorgen. Veel ouders lossen het probleem echter liever zelf op. Naar een dergelijke dienst is daarom vaak geen vraag. De oudercommissie kan zich dan ook afvragen of het misschien zinnig zou zijn als het gastouderbureau verschillende pakketten tegen verschillende tarieven aanbiedt. Bijvoorbeeld een pakket met gegarandeerde achtervang, een pakket met inspanning tot achtervang, of vervanging na bijvoorbeeld 1 week ziekte, en een pakket zonder achtervang en nieuwe bemiddeling bij langdurige ziekte.

Kassiersfunctie

De Wet kinderopvang bepaalt dat een gastouderbureau een kassiersfunctie uitvoert. De kassiersfunctie houdt in dat het betalingsverkeer tussen ouder en gastouder via het gastouderbureau verloopt. Verder is in de Wet Financieel Toezicht bepaald dat het bedrag dat voor de gastouder is bestemd, binnen vijf kalenderdagen van de bankrekening van de ouder op de bankrekening van de gastouder moet staan. De Nederlandsche Bank houdt hierop toezicht.

3. Argumenten voor een prijswijziging

Als de oudercommissie om advies gevraagd wordt in verband met een prijswijziging dan is het natuurlijk zaak de argumenten die de ondernemer daarvoor aanvoert goed te bekijken. De oudercommissie moet zich afvragen hoe de prijs zich verhoudt tot de kwaliteit van de geboden opvang en hoe de prijs zich verhoudt tot prijzen die in de omgeving door andere kinderopvangondernemers worden aangeboden. Hieronder een aantal argumenten die ondernemers regelmatig hanteren voor een prijsstijging met daarbij een reactie van BOInK, alsmede andere redenen die soms oorzaak zijn van een prijsstijging.

3.1. Argumenten van de ondernemer om de prijs te wijzigen

Prognose kostenstijging ondernemersvereniging(en)

In de afgelopen jaren is gebleken dat ondernemers het percentage dat voortvloeit uit de 'prognose kostenstijging' van Brancheorganisatie Kinderopvang inzetten als geadviseerde prijsstijging. Het document wordt vervolgens door de ondernemer gebruikt als motivatie en uitleg om de oudercommissies te overtuigen van de voorgestelde prijswijziging. Brancheorganisatie Kinderopvang spreekt in een advies aan haar leden niet over een prijsadvies maar over een 'kostenontwikkeling'. D.w.z. een verwachting van de kostenstijging die ondernemers tegemoet kunnen zien op het gebied van loonkosten, inflatie en organisatiekosten (huisvesting, voeding etc.). Brancheorganisatie Kinderopvang heeft deze prognose opgesteld op basis van cijfers van het Centraal Plan Bureau (CPB) ten bate van haar leden.

BOInK wil haar leden erop attent maken zeer alert te zijn op de motivatie en toelichting van een ondernemer voor de voorgestelde prijswijziging. Volgens de Wet kinderopvang dient een oudercommissie bij een adviesaanvraag voldoende informatie te krijgen om een goed advies te kunnen opstellen. Artikel 60 lid 4 (Wet Kinderopvang) zegt hierover: 'de houder verstrekt de oudercommissie tijdig en desgevraagd schriftelijk alle informatie die deze voor de vervulling van zijn taak redelijkerwijs nodig heeft.'

We zijn van mening dat de inzet van het document van Brancheorganisatie Kinderopvang door de ondernemer als uitleg en motivatie onvoldoende en te weinig specifiek is voor een individuele organisatie om te dienen als toelichting op de voorgestelde prijsstijging. De prognose geldt namelijk op brancheniveau en is bedoeld als basis voor het berekenen van ontwikkelingen op organisatieniveau. Wij adviseren oudercommissies daarom om specifieke argumenten en toelichting voor de prijswijziging te vragen; transparantie van hoe deze prijs tot stand komt, is immers een voorwaarde om een goed advies te kunnen geven.

Invloed van maximumuurtarief op de prijsstijging

Een behoorlijk aantal kinderopvangorganisaties laat de uurprijs automatisch stijgen tot op het maximum uurtarief dat de overheid voor kinderopvangtoeslag in aanmerking laat komen. Vaak is dit een prijsstijging zonder dat daar een kwaliteitsverbetering of iets dergelijks tegenover staat. Het argument "dat ouders toch een toeslag ontvangen van de overheid" hanteren zij in dat geval als rechtvaardiging voor de prijsstelling. Dit is volgens BOInK een oneigenlijk argument wanneer daar geen exploitatiekostenstijging of een kwaliteitsverbetering tegenover staat. Elke organisatie heeft te maken met specifieke kostenstijgingen en -dalingen. Hierdoor is de algemene indexering waarop de uurprijsstijging is gebaseerd niet zomaar toepasbaar op elke kinderopvangorganisatie.

Stijging loonkosten

Loonkosten kunnen stijgen als gevolg van effecten van overheidsmaatregelen op het terrein van belastingen en sociale lasten. Zoals bijvoorbeeld een stijging van de pensioenpremies, de CAO-stijging, periodieke verhogingen, toevoeging extra periodieken aan schalen voor bepaalde functies en de invoering nieuw loonfunctie gebouw en algemene kostenontwikkelingen door inflatie (prijsindexcijfer). De cao Kinderopvang is te vinden op de website van [Abvakabo FNV](#).

Standpunt BOInK: Dit kan een reden zijn voor een prijsstijging. Maar vraag wel specifiek door. Vraag naar de concrete verhogingen in de cao Kinderopvang en op welk moment deze plaats vinden. Immers; een percentuele stijging van het loon per 1 mei geldt niet voor het hele kalenderjaar (maar voor 8 maanden) en mag dus ook niet als zodanig worden meegenomen door de ondernemer.

Inflatie

Standpunt BOInK: voor de inkoop is het inflatiecijfer inderdaad van belang. Misschien zijn hier nog goede afspraken met (andere) leveranciers te maken. Dit kan natuurlijk wel invloed hebben op de gewenste kwaliteit.

Regelgeving inzake beroepskracht-kindratio en vaste groepen

Standpunt BOInK: Het argument dat de regelgeving inzake beroepskracht-kindratio en vaste groepen kinderopvang duurder maakt is niet erg plausibel (bijvoorbeeld wanneer bij ziekte van drie kinderen er nog steeds twee pedagogisch medewerksters op een groep moeten staan). Zeker wanneer je weet dat er bij de kostenberekening vanuit wordt gegaan dat een kind als gevolg van ziekte en vakanties maar 80% van de tijd aanwezig zal zijn. Bovendien betalen ouders door voor de opvang wanneer hun kind ziek thuis is. De regelgeving is de afgelopen jaren daarnaast niet erg veranderd op dit gebied. De beroepskracht-kindratio is juist af te stemmen op het aantal kinderen dat op dat moment in de groep aanwezig is. Let er bij een prijsstijging vooral op dat deze niet samengaat met een daling in de kwaliteit. Een voorbeeld hiervan is het flexibel inzetten van pedagogisch medewerksters en stagiaires.

Eisen aan veiligheid, brandveiligheid en Arbowetgeving

Standpunt BOInK: Aanpassingen die gedaan moeten worden om te blijven voldoen aan deze eisen zijn investeringen die over meerdere jaren worden afgeschreven. Wanneer gekozen wordt om dergelijke investeringen binnen een jaar af te schrijven levert dat in het desbetreffende jaar een argument op om de prijs te verhogen. In de daarop volgende jaren vallen deze kosten echter weer weg en levert dit natuurlijk, nog los van het cumulatieve effect door de eventuele volgende prijsstijging, een prettige besparing op. Voor ouders betekent dit dat zij meer voor kinderopvang betalen dan noodzakelijk is.

Aanbod van extra kwaliteit en uitbreiding van diensten

Standpunt BOInK: Dit kunnen goede redenen zijn om de prijs te laten stijgen. Je kunt hierbij denken aan: aantal dagen dat het kindercentrum open is, extra pedagogen om de pedagogisch medewerksters te ondersteunen, extra opleidingen voor de pedagogisch medewerksters, inhuren muziekdocenten, uitbreiding buitenspeelplaats, extra uitstapjes op kosten van het kindercentrum, luxe huisvesting, etc. Hierbij is het belangrijk om na te gaan of het aanbod daadwerkelijk een verbetering is t.o.v. vorig jaar en of het daarmee een prijsstijging rechtvaardigt. Daarnaast is het belangrijk om van ouders te weten of er behoefte aan deze uitbreiding is. Zo zie je bij een verruiming van de openingstijden vaak dat iedereen er aan meebetaalt maar dat slechts een paar ouders er daadwerkelijk behoefte aan hebben. Op die manier is het een verkapte prijsstijging.

Tevens is het van belang dat de oudercommissie ook betrokken is geweest in de beslissing om extra diensten of kwaliteit aan te bieden. De oudercommissie heeft immers adviesrecht op o.a. de kwaliteitsaspecten van de opvang.

Afname van de vraag naar kinderopvang

Standpunt BOInK: Een prijsverhoging doorvoeren bij een afnemende vraag naar kinderopvang is heel 'opmerkelijk'. Wanneer een lagere bezetting voor een prijsstijging zorgt, geeft de sector daarmee aan dat de kinderopvang geen marktsector is. Immers verandering van vraagmarkt naar aanbodmarkt leidt niet tot prijsdaling of minimaal tot prijsstabilisatie, maar wordt als argument gebruikt voor prijsstijging.

Toename van de vraag naar kinderopvang / monopoliepositie

Standpunt BOInK: Door toename van de vraag naar kinderopvang kunnen er wachtlijsten ontstaan. Hierdoor, maar soms ook door gebrek aan concurrentie, wordt de prijs vaak zonder goede argumenten verhoogd ('ouders willen alles betalen voor een plek'). Daarbij komt ook dat ouders hun kind niet zomaar naar een ander kindercentrum brengen als de opvang duurder wordt, omdat hun kind gewend is aan het kindercentrum, daar zijn/haar vriendjes en vriendinnetjes heeft en gehecht is aan de pedagogisch medewerkster(s). Ouders verkeren in een afhankelijke positie. Wij adviseren de oudercommissie de prijs-kwaliteitverhouding scherp in de gaten te houden en in geval van excessieve prijsstijgingen die onvoldoende door de ondernemer worden beargumenteerd, naar de klachtenkamer te stappen, de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) in te lichten en de situatie neer te leggen bij de woordvoerders kinderopvang in de Tweede Kamer.

3.2. Verklaring (bovenmatige) prijsstijging

Als ouders geconfronteerd worden met (bovenmatige) prijsstijgingen, dan zijn er een aantal kanttekeningen te plaatsen:

Slecht ondernemerschap

Door de enorme groei die de kinderopvang in de voorgaande jaren heeft doorgemaakt, is het belang van goed ondernemerschap steeds groter geworden. Helaas zijn niet alle ondernemers hierin meegegroeid en worden ouders soms gedwongen hiervoor te betalen. Vooral een slechte planning en daarmee een lage bezettingsgraad zijn de boosdoeners voor lagere inkomsten voor ondernemers. Ondernemers kiezen dan voor de gemakkelijkste weg door ouders een hogere uurprijs in rekening te brengen.

Langere openingstijden

De laatste jaren is duidelijk geworden dat ouders door het oprekken van de openingstijden moeten betalen voor uren die zij niet afnemen. Ouders komen hierdoor mogelijk voor de keuze te staan om minder te gaan werken of te stoppen met werken. Langere openingstijden betekenen voor ouders, maar ook voor de overheid die daartegen ook maatregelen neemt, een verhoging van de kosten.

4. Het adviesrecht van de (centrale) oudercommissie

4.1. Het adviesrecht

In de Wet kinderopvang is vastgelegd dat oudercommissies adviesrecht hebben op wijzigingen in de prijs van de kinderopvang. Dit houdt in dat de ondernemer iedere prijswijziging aan de oudercommissie voorlegt voor advies. De wet zegt bovendien dat alle informatie die redelijkerwijs nodig is om tot een advies te kunnen komen, desgewenst schriftelijk beschikbaar moet worden gesteld. Goede informatie om een prijswijziging te beoordelen is natuurlijk afhankelijk van de argumenten die de ondernemer hanteert voor een prijswijziging.

In ieder geval lijkt het logisch om voor een goede beoordeling inzage te krijgen in de opbouw van de uurprijs en waarom de wijziging plaatsvindt. Het is bovendien aan te raden om prijswijzigingen in relatie tot de kwaliteit te bekijken. Simpel gezegd kunnen oudercommissies afwegen wat ouders terugzien van de extra kosten die ze betalen.

In het modelreglement dat BOInK (samen met ondernemers) heeft opgesteld staat een adviestermijn van vier weken. Deze adviestermijn gaat pas lopen op het moment dat de oudercommissie voldoende informatie van de organisatie heeft ontvangen om op basis daarvan haar advies te kunnen formuleren. [Het modelreglement](#) kun uw downloaden via onze website.

Als de oudercommissie een schriftelijk advies heeft gegeven, mag de ondernemer daar volgens de wet pas van afwijken als dit advies aantoonbaar in strijd is met het belang van de kinderopvang (artikel 1.60 Wet kinderopvang). De ondernemer dient dit schriftelijk te beargumenteren.

In grotere organisaties, waar prijzen vaak centraal worden vastgesteld, is het praktisch als lokale oudercommissies hun krachten bundelen en gezamenlijk komen tot een advies over de prijswijziging. Oudercommissies kunnen een machtiging geven aan de centrale oudercommissie. Die centrale oudercommissie moet dan een advies uitbrengen over de aangekondigde prijswijziging en de ondernemer kan op die manier direct met vertegenwoordigers van alle ouders organisatiebreed overleggen. Dit maakt het voor hem makkelijker om meer vertrouwelijke (begrotings)informatie te verschaffen.

Het kan gebeuren dat de ondernemer voorbij gaat aan de rechten van de (centrale) oudercommissie of het advies negeert. In dit geval kunnen de volgende acties ondernomen worden:

- 1) Indien er een geschil ontstaat tussen de ondernemer en de oudercommissie dient de oudercommissie de ondernemer schriftelijk op haar rechten te wijzen. Bij voorkeur met een verwijzing naar de relevante wetsartikelen. Ook moet de ondernemer er op gewezen worden dat het niet volgen/overnemen van het advies, schriftelijk gemotiveerd dient te worden. In deze brief kan een termijn worden gesteld waarbinnen de ondernemer dient te reageren en uitdrukkelijk in dient te stemmen met het uitoefenen van het adviesrecht van de oudercommissie.

- 2) Hiernaast kan de oudercommissie een klacht indienen bij een klachtencommissie voor oudercommissies (bijvoorbeeld de Klachtenkamer). Zo'n commissie is speciaal opgericht voor conflicten tussen oudercommissies en ondernemers. Enkele voorbeelden van uitspraken volgen hierna. Meer informatie over klagen is te vinden op onze [website](#).
- 3) Een mogelijke volgende stap is het inschakelen van een advocaat. Indien de ondernemer niet reageert en/of activiteiten doorzet waaruit blijkt dat hij niet van plan is het adviesrecht van de oudercommissie toe te passen of het advies af te wachten, moet er een zogenaamde sommatiebrief worden geschreven. In de sommatiebrief dient wederom op de wettelijke basis van het adviesrecht te worden gewezen en te worden herinnerd aan de eerdere communicatie met de oudercommissie. Er dient vastgesteld te worden dat de oudercommissie aan heeft gegeven het adviesrecht uit te willen oefenen. De ondernemer moet worden verzocht, en indien nodig gesommeerd, (deze woorden dienen letterlijk in een brief te worden opgenomen; dit in het geval het uiteindelijk tot een rechtszaak leidt) de oudercommissie in staat te stellen het adviesrecht uit te oefenen, omdat anders de oudercommissie zich genoodzaakt ziet stappen in rechte te ondernemen. Ook in deze brief dient een korte termijn te worden gesteld aan de ondernemer om te reageren.
- 4) Tot slot is het goed melding te maken van de gang van zaken bij de GGD-inspecteur kinderopvang. Immers, de GGD is in de Wet kinderopvang aangewezen als toezichthouder. De GGD inspecteert o.a. hoe de inspraak van ouders procedureel verloopt in het kindercentrum.

Het komt nogal eens voor dat de ondernemer en de (centrale) oudercommissie tijdens een adviesprocedure uitsluitend schriftelijk of per e-mail met elkaar corresponderen, dus zonder letterlijk een keer met elkaar om tafel te zitten. BOInK geeft (centrale) oudercommissies en ondernemers in overweging om – zeker in geval van zwaarwichtige aangelegenheden – met elkaar in overleg te treden. In een dergelijke vergadering kunnen partijen naast inhoudelijke uitwisseling van standpunten ook mondeling toelichten op welke gronden bepaalde informatie nodig wordt geacht, respectievelijk het verstrekken daarvan wordt geweigerd.

4.2. Klachtencommissies voor oudercommissies

In de afgelopen jaren hebben verschillende (centrale) oudercommissies naar aanleiding van de adviesaanvragen rondom prijswijzigingen een klacht ingediend bij een klachtencommissie voor oudercommissies (bijvoorbeeld de Klachtenkamer). De uitspraken zijn in de meeste gevallen helaas niet bindend verklaard (dit is enkel het geval indien beide partijen van te voren met elkaar afspreken de uitspraak als bindend te beschouwen), maar bieden wel belangrijke richtlijnen voor oudercommissies in vergelijkbare situaties. Hieronder vindt u enkele voorbeelden van uitspraken van de Klachtenkamer (deze en andere uitspraken zijn terug te vinden via www.klachtenkamer.nl):

Voorbeeld 1

Een centrale oudercommissie en ondernemer verschilden van mening over of de houder voldoende informatie heeft verstrekt om een gedegen advies te kunnen uitbrengen over de voorgenomen prijswijziging. De houder had enkel uitleg gegeven over de kostenstijgingen in de personele lasten en de te verwachten stijging in huisvestingskosten en de centrale oudercommissie is van mening dat zij minimaal een kostencalculatie nodig heeft en inzage in de stukken die hieraan ten grondslag liggen. De houder moet in elk geval inzicht geven in de opbouw van het tarief en in de factoren die leiden tot kostenverhoging dan wel kostenverlaging. Ook was de centrale oudercommissie het niet eens met de mate waarin de houder gemotiveerd van het advies van de centrale oudercommissie was afgeweken.

Uitspraak: De klachtenkamer heeft zich de vraag gesteld welke informatie de oudercommissie redelijkerwijs nodig heeft om een gefundeerd advies te kunnen geven over de verhoging van de tarieven. De klachtenkamer is van mening dat de houder bij zijn adviesaanvraag aan de oudercommissie inzicht moet bieden in de opbouw van het tarief en in de factoren die leiden tot kostenverhoging, dan wel verlaging op basis waarvan hij zijn voorgenomen besluit heeft genomen. Op basis van gedeeltelijke informatie kan de oudercommissie geen gefundeerd advies uitbrengen. Immers de prijs is mede een resultante van de afwegingen van de houder over andere onderdelen en andere factoren die voor de prijsbepaling van belang zijn zoals volume, bezettingsgraad, te behalen winst etc. Verder oordeelt de Klachtenkamer dat de houder zich in zijn argumentatie om geen inzage te bieden niet kan beroepen op de eventuele vertrouwelijkheid of concurrentiegevoeligheid van de stukken omdat de geheimhoudingsplicht van de oudercommissie is geregeld in het reglement Centrale Oudercommissie.

Ook over het gemotiveerd afwijken van het advies kreeg de centrale oudercommissie gelijk: de houder had aangegeven dat het opvolgen van het advies tot een dermate grote financiële druk op de organisatie zal leiden, dat daarmee de continuïteit en kwaliteit van de geboden opvang onder druk zou komen te staan. De houder onthoudt zich van een verdere onderbouwing van deze stelling. Naar het oordeel van de klachtenkamer is de motivering van de houder dermate globaal en algemeen dat deze niet kan worden aangemerkt als een motivering die voldoet aan de eisen van de Wet kinderopvang. Daarmee heeft de houder ook niet voldoende aangetoond dat het belang van de kinderopvang zich verzet tegen het advies van de oudercommissie.

Voorbeeld 2

De klacht is exact hetzelfde als in voorbeeld 1. De vraag om bepaalde informatie is iets specifiek: De oudercommissie is van mening dat zij om gefundeerd advies uit te kunnen brengen over de tariefstelling, inzage moet hebben in de bezettingscijfers, de omzet (de onderbouwing voor de volledige doorberekening van de vermindering van het aantal kindplaatsen in de babygroep in de prijs) de opbouw van de verhouding personele kosten en exploitatiekosten gezien de verjonging van het personeelsbestand en het volgen van de prijswijziging van het ministerie door houder.

Uitspraak: De houder heeft nagelaten de vermindering van inkomsten, als gevolg van het verlies van babyplaatsen, inzichtelijk te maken. Verder heeft de houder aan de oudercommissie niet onderbouwd dat de verhouding tussen personeelslasten en exploitatielasten 80 – 20 feitelijk van toepassing is. De houder heeft hiermee de ruimte laten ontstaan dat oudercommissie op basis van eigen onderzoek haar negatieve advies heeft gebaseerd op een afwijkende berekeningsgrondslag. Ook hier heeft de houder afgeweken van het advies en niet voldoende aangetoond dat het advies zich tegen het belang van de kinderopvang verzet: de houder geeft echter aan de oudercommissie geen nadere uitleg welk belang van de kinderopvang in het gedrang komt. Daarmee heeft de houder niet of althans onvoldoende gemotiveerd waarom hij het advies van de oudercommissie naast zich neerlegt.

Voorbeeld 3

De Klachtenkamer stelt vast dat de houder in zijn aanvraag advies heeft gevraagd over twee aangelegenheden: de wijziging van de prijs en de wijziging van het productaanbod. Dit laatste onderwerp valt niet onder de in de Wet kinderopvang adviesplichtige aangelegenheden. Het reglement van de Klachtenkamer zegt dat de Klachtenkamer alleen geschillen tussen oudercommissie en houder in behandeling kan nemen, die gaan over aangelegenheden die in de Wet kinderopvang artikel 60 zijn geregeld. Dit brengt met zich mee dat de Klachtenkamer, strikt genomen, het geschil over het gewijzigde productaanbod niet in behandeling kan nemen. De klachtenkamer is echter van mening dat in het onderhavige geval de wijziging in het productaanbod zodanig samenhangt met de wijziging van de openingstijden dat het één niet los kan worden gezien van het ander. De grootste verandering voor de ouders is dat zij met het voorgenomen productaanbod de verruimde openingstijden in rekening gebracht krijgen. Een wijziging van de openingstijden is één van de aangelegenheden die conform de Wet kinderopvang artikel 60.1, adviesplichtig is. De Klachtenkamer is van oordeel dat zij daarom het geschil over het gewijzigde productaanbod in behandeling kan nemen.

Uitspraak: De Klachtenkamer acht de klacht gegrond op basis van de bevindingen en oordelen. De houder had aan de oudercommissie meer informatie moeten verstrekken over de te verwachten kostenstijging als gevolg van inflatie op concernniveau, de efficiencywinst van het vereenvoudigde aanbod en inzicht in de daadwerkelijke behoefte van ouders aan de verruimde openingstijden.

Voorbeeld 4

De oudercommissie klaagt over de houder die in zijn reacties op het advies over de prijswijziging 2009 onvoldoende motiveert dat hij het advies van de oudercommissie naast zich neerlegt. De oudercommissie heeft geadviseerd de tarieven in 2009 niet te verhogen en deze op het niveau van 2008 te handhaven. Zij heeft in haar argumentatie voor het negatieve advies aangegeven dat de huidige tarieven voor de opvang te hoog zijn in vergelijking met andere vestigingen van de houder, waardoor daarin voldoende ruimte is om de kostenstijging voor 2009 op te vangen. De houder heeft nagelaten om in zijn reacties op het negatieve advies voldoende te onderbouwen dat de prijsstelling van de opvang in de betreffende vestiging aanmerkelijk hoger is dan in andere vestigingen.

Het primaire bezwaar dat de oudercommissie in haar advies over de tariefstelling 2009 naar voren heeft gebracht, is dat het prijsniveau uit 2008 op de vestiging hoger is dan op vergelijkbare vestigingen. In zijn reactie op het advies gaat de houder hierop in door te stellen dat de uurprijzen worden bepaald door de lokale marktsituatie en de kostenstructuur van het kinderdagverblijf. De oudercommissie leidt hier uit af dat de houder de lokale marktsituatie gebruikt om de tarieven hoog te stellen; in de betreffende stad is er namelijk schaarste aan kinderopvang.

Ter zitting heeft de houder de systematiek uiteengezet op basis waarvan hij de tarieven per vestiging vaststelt. Hij heeft daarbij aangegeven dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen vestigingen die zijn overgenomen en vestigingen die vanaf de start door houder zijn geëxploiteerd. De houder streeft voor de overgenomen vestigingen naar een geleidelijke aanpassing tot een verantwoord prijsniveau en stelt verder dat voor het bepalen van de prijs onder andere wordt gekeken naar de kosten van de huisvesting, de vraag naar kinderopvang en de rendement doelstellingen die per vestiging kunnen verschillen. De houder wil op concernniveau een zodanig bedrijfseconomisch beleid voeren dat de continuïteit van een hoogwaardig aanbod gewaarborgd is en benadrukt dat de winstmarges minimaal zijn. De houder stelde verder ter zitting dat hij het lastig vindt om het gedifferentieerde prijsbeleid aan oudercommissie uit te leggen en wil niet veel inzage in de bedrijfsvoering geven.

Uitspraak: De houder heeft voor de Klachtenkamer aannemelijk gemaakt dat het gedifferentieerd prijsbeleid nodig is om de continuïteit van een hoogwaardig aanbod op concernniveau in stand te houden. De Klachtenkamer is echter van oordeel dat, nu de houder op vestigingsniveau advies vraagt over het tarief 2009, hij ook op vestigingsniveau moet ingaan op de argumentatie van oudercommissie. De Klachtenkamer is van oordeel dat de houder daarvoor indien nodig inzage dient te geven in haar bedrijfsvoering; de houder kan de oudercommissie indien hij dit nodig acht houden aan haar geheimhoudingsplicht.

De houder heeft zich in zijn reactie op het advies van de oudercommissie beperkt tot de opmerking dat de uurprijzen regionaal worden toegepast en worden bepaald door de marktsituatie en de kostenstructuur van het kinderdagverblijf. De Klachtenkamer is van oordeel dat houder daarmee onvoldoende ingegaan is op het argument van de oudercommissie.

5. Wat doet BOInK?

BOInK zet bovenmatige prijsstijgingen waar mogelijk op de agenda; tijdens overleg met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Tweede Kamerleden en de ondernemersvereniging Brancheorganisatie Kinderopvang. We willen daarmee bewerkstelligen dat iedere partij haar verantwoordelijkheid neemt. Daarnaast brengen we in verschillende media de prijs van kinderopvang onder de aandacht. Hiermee hebben we tot doel druk op verschillende partijen uit te oefenen of te versterken.

Spreekuur

Ouders en oudercommissies kunnen ons dagelijks van 9.00 tot 12.00 uur bereiken tijdens het telefonisch spreekuur op telefoonnummer 030-2317914 of [per mail](#). Tijdens dit spreekuur kunt u vooral terecht met vragen over de adviesprocedure die u naar aanleiding van het lezen van deze brochure nog heeft. Wij hebben niet de menskracht, en ook niet de expertise, om de financiële onderbouwing van individuele adviesaanvragen te beoordelen. Er zijn vaak ouders in het kindercentrum die op financieel gebied zijn geschoold. Wij raden oudercommissies daarom aan op hen een beroep te doen.

Informatie

Op onze website (<http://www.boink.info>) is veel informatie voor ouders en oudercommissies te vinden. Naast nieuws, algemene en actuele informatie zijn er verschillende brochures beschikbaar over onder andere kwaliteit van de opvang, contracten en medezeggenschap.

Prijspeiling

Om een landelijk beeld te krijgen van de prijsstijgingen in de kinderopvang en hiermee bevestigd te zien dat er niet slechts sprake is van 'losse' signalen, houden we jaarlijks een peiling onder ouders over uurprijzen. De resultaten hiervan worden op onze [website](#) gepubliceerd.